

Еко Журнал

Травень 2025

Акцент

"Змінювати, щоб жити"

№12 (62)

**ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ВИДАННЯ РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ В ДРУКОВАНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННОГО ЗВ'ЯЗКУ
В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ**

Інформування населення про оцінку впливу на довкілля, в тому числі в транскордонному контексті, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Зміст

1

Сценарій катастрофи: чисельність комах за пів століття скоротилася вдвічі

2

Риби з відомого мультика "придумали" унікальний спосіб виживання в умовах зміни клімату

4

ОГОЛОШЕННЯ про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

6

Обов'язкова реєстрація домашніх тварин в Україні: кого стосується і чи штрафуватимуть

8

Птахи можуть заводити друзів на все життя, прямо як люди, - учені

Засновник та Видавець
Товариство з обмеженою
відповідальністю
«ГЕОАКЦЕНТ»

Головний редактор
Глушаниця Максим Володимирович

Відповідальний за випуск
Глушаниця Максим Володимирович

**Видання виходить кожен місяць
за наявності матеріалів**

Адреса редакції:

Україна, 01033, м. Київ,
вул. Жилиняська, буд. 59, оф. 159;
тел.: +380734710037;
geo.accent.tov@gmail.com

**Свідоцтво про реєстрацію
засобу масової інформації**
КВ 25247-15187Р від 7.09.2022 р.

**Журнал не завжди поділяє позицію
авторів публікації**

**Видання розповсюджуються
безкоштовно**

**За достовірність інформації несуть
відповідальність автори публікації
та рекламодавці**

Віддруковано
ФОП Щуренко Валерія Миколаївна

Наклад 3000 прим.

Замовлення № 29/1

Дата виходу в світ
29 Травня 2025 року

Сценарій катастрофи: чисельність комах за пів століття скоротилася вдвічі

Без комах буде порушено харчові ланцюжки, що загрожують дестабілізацією всієї природної екосистеми.

Комахи можуть здаватися надокучливими та шкідливими істотами, без яких наше життя було б кращим. Але насправді все із точністю до навпаки. Наш світ, яким ми його знаємо, у дуже значній мірі залежить від існування комах. А от що справді погано – це те, що останніми десятиліттями комахи, здається, почали вимирати. Принаймні деякі види, повідомляє науковий вісник Earth.com.

Довготривале наукове дослідження, яке почалося ще у 1970-х роках, свідчить про вражаюче скорочення сукупної біомаси комах – приблизно на 50%.

Дослідники з Університету Юліуса-Максиміліана Вюрцбурга (Німеччина) провели масштабне дослідження у 179 місцях в Баварії. Їхні висновки пропонують моторошний погляд на світ, де комахи борються за виживання в умовах швидкої зміни умов існування.

Особливу тривогу у дослідників викликає скорочення популяції бджіл, які є важливою ланкою у життєвому циклі багатьох рослин, зокрема і господарських. Дослідники фіксують скорочення різноманітності бджіл в усіх типах середовища існування, від міст до луків. Але якщо у лісах бджоли більш-менш адаптувалися до спеки та зберегли свої популяції, то у містах ситуація значно гірша. Популяції міських бджіл скоротилися на 65%, що є катастрофою для міських рослин, залежних від запилення комахами.

Доктор Крістіна Гануза, біолог, що працює над проектом, наголосила, що критичну роль тут, вочевидь, зіграли нічні температури, які в містах значно вищі, ніж у дикій місцевості. Тобто бджоли не можуть уникнути спеки ані вдень, ані вночі, що стає для них смертельною пасткою.

Для сільського господарства небезпекою є скорочення кількості не тільки бджіл, але й комах-хижаків, які контролюють популяції комах-шкідників. Дослідники виявили, що ситуація залишається більш-менш стабільною там, де сільгоспугіддя перемішані із природними ландшафтами.

Дослідники наголошують на важливості поєднання природних середовищ існування в межах міських та сільськогосподарських районів. Без зелених коридорів комахи втрачають не лише свої домівки, а й шляхи до виживання.

Коли комахи зникають, наслідки поширюються назовні. Бджоли зникають, а квіти залишаються без запилення. Популяції хижаків скорочуються, а шкідники безконтрольно розмножуються. Наслідком стає порушення харчових ланцюжків, що ставить під загрозу стабільність цілих екосистем.

Повністю дослідження опубліковане в журналі Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences.

Джерело: Earth.com

Риби з відомого мультика "придумали" унікальний спосіб виживання в умовах зміни клімату

Здатність ставати коротшою (а не просто тоншою) підвищувала шанси риб на виживання до 78%.

Яскраво забарвлені рифові риби-клоуни, що прославилися завдяки мультфільму "У пошуках Немо", продемонстрували дивовижну стратегію виживання в умовах зміни клімату: вони зменшуються в розмірах.

Як пише Interesting Engineering, нове дослідження показує, що ці риби можуть зменшувати довжину свого тіла у відповідь на морські хвилі тепла, підвищуючи свої шанси на виживання і підтримання соціальної гармонії.

"Мова йде не тільки про те, щоб стати тоншими в стресових умовах, ці риби насправді стають коротшими. Ми поки точно не знаємо, як вони це роблять, але ми знаємо, що деякі інші тварини теж можуть це робити. Наприклад, морські ігуани можуть реабсорбувати частину свого кісткового матеріалу, щоб також зменшуватися під час екологічного стресу", - сказала Мелісса Верстіг, наукова співробітниця Школи природничих та екологічних наук Ньюкаслського університету, яка керувала дослідженням, що було опубліковане в журналі Science Advances.

П'ять місяців дослідники спостерігали за 134 рибами-клоунами під час морської хвилі тепла. Температура води реєструвалася кожні 4-6 днів, а довжина риби реєструвалася щомісяця. Дослідження показало, що 100 зі 134 досліджених риб фізично зменшилися під час сильної спеки - реакція, раніше не задокументована у риб коралових рифів.

Важливо, що ця здатність ставати коротшою (а не просто тоншою) підвищувала шанси на виживання до 78%. Хоча точний біологічний механізм досі невідомий, паралелі існують у тваринному світі: наприклад, морські ігуани, як відомо, зменшуються, розсмоктуючи кістки під час стресових періодів. Учені зазначили:

"Ми були так здивовані, побачивши зменшення у цих риб, що, щоб переконатися, ми вимірювали кожну особину риби неодноразово протягом п'яти місяців. Зрештою, ми виявили, що це дуже поширене в цій популяції. Під час нашого дослідження 100 риб зменшилися зі 134 вивчених нами риб. Було несподівано побачити, як швидко риби-клоуни можуть адаптуватися до мінливого середовища, і ми стали свідками того, як гнучко вони регулювали свій розмір, як окремо, так і як пари для розмноження, у відповідь на тепловий стрес, що є успішним методом, який допомагає їм вижити".

Як живуть ці риби

Цікаво, що риби-клоуни живуть у суворих соціальних ієрархіях, часто як моногамні пари для розмноження. Дослідження показало, що виживаність була вищою, коли обидва члени пари для розмноження зменшувалися скоординовано. Цей соціальний вимір припускає, що зменшення розміру є не тільки відповіддю на тиск довкілля, а й стратегією підтримання соціального балансу, можливо, зменшуючи конфлікти всередині пари або групи.

На думку вчених, це перший науковий доказ того, що риби коралових рифів можуть зменшуватися у відповідь на екологічні та соціальні сигнали. Оскільки морські хвилі тепла стають частішими, ці результати підкреслюють як стійкість, так і вразливість екосистем коралових рифів.

Доктор Тереза Рюгер, старший викладач кафедри тропічних морських наук і старший автор дослідження, додала:

"Наші результати показують, що окремі риби можуть зменшуватися в розмірах у відповідь на тепловий стрес, на який додатково впливає соціальний конфлікт, і що зменшення розмірів може призвести до підвищення їхніх шансів на виживання. Якби індивідуальне зменшення розмірів було широко поширене і відбувалося серед різних видів риб, це могло б надати правдоподібну альтернативну гіпотезу про те, чому розмір багатьох видів риб зменшується, і необхідні подальші дослідження в цій галузі".

Джерело: Interesting Engineering

Додаток 3

до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля

Дата:

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Реєстру, не зазначається суб'єктом господарювання)

Реєстраційний номер 12728

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ

про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної у пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

Берегоукріплення Кременчуцького водосховища від с. Максимівка Кременчуцького району Полтавської області в напрямку гори «Пивиха» І черга. Нове будівництво. Довжина закріпленої ділянки – 1706м. Тип кріплення – кам'янонакидний банкет, берегозахисні буні. Місце провадження планованої діяльності: Полтавська область, Кременчуцький район, с. Максимівка

(загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності

(потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо), місце провадження планованої діяльності)

2. Суб'єкт господарювання

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ПІЩАНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ 04384842

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті)

Україна, 39701, Полтавська обл., Кременчуцький р-н, село Піщане, ВУЛИЦЯ КИЇВСЬКА, будинок 104

місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи - підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

3. Уповноважений орган, який забезпечує проведення громадського обговорення

Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної державної адміністрації

вул. Зигіна, 1, м. Полтава, 36000

eko@adm-pl.gov.ua (0532) 56-95-08

Олейников Сергій Олексійович

(найменування уповноваженого органу, місцезнаходження, номер телефону та контактна особа)

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля

Висновок з оцінки впливу на довкілля Департаментом екології та природних ресурсів

Полтавської ОДА відповідно до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати нормативний документ, що передбачає його видачу)

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить 25 робочих днів з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у назві оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення.

ня звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення

Громадські слухання відбудуться

1 Дата та час: 18.06.2025 10.00;

1 Л і н к : <https://us05web.zoom.us/j/2705103572?pwd=eE05YXprOXQ4Wk55Y0p2R1RSUDFHZz09&omn=81862108084>

Ідентифікатор конференції: 270 510 3572

Код доступу: 7C01Qi;

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної державної адміністрації

вул. Зигіна, 1, м. Полтава, 36000

eko@adm-pl.gov.ua (0532) 56-95-08

Олейніков Сергій Олексійович

(зазначити найменування органу, місцезнаходження, номер телефону та контактну особу)

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, до якого надаються зауваження і пропозиції, та строки надання зауважень і пропозицій

Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної державної адміністрації

вул. Зигіна, 1, м. Полтава,

36000 eko@adm-pl.gov.ua (0532) 56-95-08

Олейніков Сергій Олексійович

(зазначити найменування органу, поштову та електронну ад-

ресу, номер телефону та контактну особу)

Зауваження і пропозиції приймаються протягом усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другого пункту 5 цього оголошення.

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності на 376 аркушах.

відсутні

(зазначити усі інші матеріали, надані на розгляд громадськості)

відсутня

(зазначити іншу екологічну інформацію, що стосується планованої діяльності)

9. Місце (місця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від приміщення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ПІЩАНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ. Полтавська обл., Кременчуцький р-н, село Піщане, ВУЛИЦЯ КИЇВСЬКА, будинок 104.

Голова ПІЩАНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

Краплина О. П.,

30.05.2025

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість може ознайомитися з документами, контактна особа)

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 824 від 14.09.2020, № 967 від 08.09.2023}

Обов'язкова реєстрація домашніх тварин в Україні: кого стосується і чи штрафуватимуть

Реєстрація тварин в Україні покликана допомогти насамперед власникам тварин.

Реєстрація домашніх тварин в Україні - не нововведення, а в Києві відтепер це можна зробити через центр надання адміністративних послуг (ЦНАП). Чи є ця процедура обов'язковою, чи потрібно реєструвати домашніх тварин усім без винятку та чи можуть оштрафувати, якщо цього не зробити - розповідаємо нижче.

Реєстрація домашніх тварин - Київ запустив новий сервіс через ЦНАП

З 12 травня київським власникам собак і котів можна зареєструвати свого вихованця через центр надання адміністративних послуг. Для цього, власне, потрібно завітати до самого центру, заповнити анкету (форму N1, її видають у центрі) і заплатити реєстраційний збір у сумі 210 грн.

Із собою до ЦНАПу власнику потрібно буде взяти:

- свій паспорт і код;
- ветпаспорт тварини (якщо він у нього є);
- підтвердження, що є чип.

Обов'язковою є реєстрація собак, котів, тхорів та інших тварин - ні.

За словами директора Київської міськклікарні ветмедицини Сергія Сабурова, реєстрація кішок і собак корисна самим власникам тварин, адже в разі їхньої втечі, шанси повернути улюбленця додому будуть вищими. Крім цього, облік тварин, розуміння їхньої кількості дасть змогу ефективно планувати інфраструктуру міста, дотримуватися ветеринарно-санітарних норм.

Обов'язкова реєстрація домашніх тварин - чи штрафуватимуть за її відсутність

Реєстрація собак, як уже говорили, обов'язкова, але власне, такою вона була ще з 2007 року. Наразі ця процедура також має більш рекомендаційний характер - встановлених для реєстрації термінів немає. Щодо штрафів, то в Адмінкодексі України (стаття 154) є відповідальність за утримання незареєстрованих собак у вигляді штрафу, але на практиці подібних заходів покарання поки що немає.

Після реєстрації тварині дають її унікальний ідентифікаційний номер, а власнику - посвідчення, що він власник, повідомляє портал Києва.

Детальніше про процедуру реєстрації та терміни можна ознайомитися на сайті ЦНАПу в Києві.

Джерело: unian

Птахи можуть заводити друзів на все життя, прямо як люди, - учені

Учені помітили, що деякі мерли багатобарвні допомагали конкретним птахам.

Учені з'ясували, що птахи здатні формувати дружні стосунки на все життя, як і люди. Це відкриття проливає нове світло на поведінку в тваринному світі, пише The Independent.

Зазначається, що тварини часто допомагають прямим кровним родичам через природну тенденцію до просування своїх генів. Це явище, відоме як "родинний відбір". Люди зазвичай відхиляються від цієї поведінки і формують довічну дружбу навіть із неродичами.

У своєму новому дослідженні вчені розповіли, що мерли багатобарвні (*Lamprolornis superbus*) здатні заводити собі друзів на все життя. Ба більше, птахи не обов'язково дружать зі своїми кровними родичами.

"Хоча ми виявили допомогу, орієнтовану на родичів, неспоріднена допомога була поширена, незважаючи на можливість допомогати родичам", - йдеться в дослідженні.

За словами вчених, поведінка, схильна до неспорідненої допомоги, виникає в результаті формування взаємних стосунків, які, як правило, складаються протягом багатьох років. Дослідники підкреслили, що суспільства мерлів влаштовані набагато складніше, ніж може здатися на перший погляд.

Вчені вивчили тисячі взаємодій між сотнями мерлів багатобарвних і зібрали ДНК у окремих птахів, щоб вивчити їхні генетичні зв'язки. Загалом вони зібрали поведінкові та генетичні дані за 40 сезонів розмноження.

Науковці виявили, що мерли багатобарвні допомагали не тільки родичам, а й конкретним птахам, які не мають з ними родинних зв'язків.

"Несподівано виявилось, що конкретні пари підтримували довгострокові стосунки взаємодопомоги, міняючись соціальними ролями протягом усього життя", - поділилися дослідники.

У виданні додали, що результати дослідження ставлять під сумнів поширену думку про те, що допомога у тваринному світі є винятково формою альтруїзму, зумовленого родинним відбором.

Раніше вчені з'ясували, що спів деяких птахів слідує суворим граматичним правилам, подібно до людських речень. Вони покладаються на свій слух під час співу.

Крім того, науковці дізналися, що співочі птахи спілкуються з іншими видами під час міграції. За даними дослідників, пернаті сигналізують про свій вид, вік і стать.

Джерело: The Independent

